

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av en tillgänglig lärmiljö för
alla i ämnet idrott och hälsa i grundskolans årskurs 4-9
vid Persboskolan i Västerås kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Persboskolan avseende verksamhetens kvalitet inom en tillgänglig lärmiljö för alla i ämnet idrott och hälsa (se bilaga 1). Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska i vilken utsträckning undervisningen i ämnet idrott och hälsa, i grundskolans årskurs 4–9, är tillgänglig för alla elever.

Kvalitetsgranskningen utgår från två frågeställningar:

- I vilken utsträckning är undervisningen i idrott och hälsa utformad så att alla elever kan delta?
- I vilken utsträckning skapar rektorn förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever?

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se bilaga 2). Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen. I bilaga 3 återfinns granskningens författningsstöd.

Beslut

Undervisningen i idrott och hälsa är utformad så att alla elever kan delta

Skolinspektionen bedömer att Persboskolan i Västerås kommun i flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom frågeställningen.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Stärk arbetet med tillitsfulla relationer elever emellan för att ge goda förutsättningar för elevers delaktighet i ämnet idrott och hälsa.
- Utveckla arbetet med förhållningssätt och bemötande för att stärka elevernas tilltro till sin förmåga att lära och utvecklas i ämnet idrott och hälsa.

Rektorn skapar förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever

Skolinspektionen bedömer att Persboskolan i Västerås kommun i flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom frågeställningen.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Utveckla arbetsprocesserna för en tillgänglig lärmiljö i ämnet idrott och hälsa.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast **den 14 april 2027** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogat formulär användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (SI 2026:6192) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

Undervisningen i idrott och hälsa är utformad så att alla elever kan delta

Inom denna frågeställning granskas skolans arbete för att skapa en tillgänglig lärmiljö i idrott och hälsa, där undervisningen utformas så att alla elever ges möjlighet att delta. Kvalitetskriterierna är fokuserade på:

- Lärares arbete för att stärka tillitsfulla relationer
- Lärares arbete med lektionsupplägg
- Lärares arbete med förhållningssätt och bemötande

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen i idrott och hälsa är i flera delar utformad så att alla elever kan delta.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av undervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Lärares arbete för att stärka tillitsfulla relationer

Granskningen visar att lärarna till viss del arbetar med att skapa tillitsfulla och respektfulla relationer och ett stödjande samspel mellan elever, men att elever inte upplever en trygg lärmiljö. Lärarna tar i begränsad utsträckning reda på elevernas uppfattning av lektionerna.

Lärares arbete med att bygga stabila och tillitsfulla relationer får inte avsedd effekt. Visserligen uppger lärare i intervju att de arbetar för att

skapa trygghet genom goda relationer, samarbetsövningar och inkluderande aktiviteter. Lärare berättar vidare att de arbetar förebyggande med konflikthantering genom nära samarbete med mentorer, genomtänkta gruppindelningar och ett proaktivt förhållningssätt. Vid konflikter ingriper lärare och följer skolans rutiner vid allvarligare händelser, berättar de. Lärare uppger att det finns otrygghet kopplad till omklädningsrummen. Mobilförbudet har bidragit till ökad trygghet och lärarna hoppas att de nya omklädningsrummen som ska tas i bruk inom kort ska göra att tryggheten ökar ytterligare. Dock framgår av intervjuer med elever att både flickor och pojkar upplever oro och otrygghet kopplad till befintliga och nya omklädningsrum, integritet, mobbning och provokationer. Flera elever berättar om situationer där kränkningar förekommer. Elever uppger att samarbetet på lektionerna fungerar olika bra beroende på grupsammansättning och beskriver återkommande bråk och störningar i undervisningen. En elev berättar om en situation i simundervisningen där en pojke dragit ner en flicka under vattenytan när hon simmade utan att läraren reagerade. En annan elev uppger att det kan kännas otryggt i omklädningsrummet och att elever därför vanligtvis inte brukar byta om. Vidare uppger elever att lärare inte alltid uppmärksammar det som sker mellan elever, exempelvis när elever retas, bråkar, sparkar bollar på varandra eller när en flicka blev slagen av en pojke under en aktivitet, trots att eleven ropade på hjälp. Enligt eleverna tenderar lärare att tolka sådana situationer som skoj. Elever uttrycker också att lärare sällan följer upp elevers upplevelser av trygghet och säger att de önskar att lärare i högre utsträckning skulle ta reda på om händelser faktiskt upplevs som lättsamma eller om de är av allvarligare karaktär. Det framgår av intervju med elever att det finns elever som inte vill vara med på lektionerna av oro för att bli retade eller skrattade åt av andra elever. Elever uppger att lärare inte alltid märker konflikter men att då läraren uppmärksammar dem hanteras dessa vanligtvis genom samtal, tillsägelser eller genom att elever skiljs åt, vilket också sker under en av Skolinspektionens lektionsobservationer. Elever i årskurs 7-9 uppger att det oftast råder god stämning mellan eleverna under lektioner och att lärare samtalar om att eleverna ska vara snälla mot varandra, att de ska samarbeta och visa hänsyn. Elever i årskurs 4-6 beskriver att sådana samtal sker mer sällan.

Lärare tar endast till viss del reda på hur eleverna upplever undervisningen, vilka aktiviteter eleverna tycker är roliga och vad som motiverar dem att delta i undervisningen. Lärare uppger att endast eleverna i årskurs 9 utvärderar undervisningen, och att det då sker i slutet av läsåret. Det förekommer att lärarna frågar eleverna i lektionssammanhang, men lärare uttrycker att elevers återkoppling behöver samlas in mer systematiskt, även om frågor om undervisningen ibland lyfts i lektionssammanhang. Lärare berättar att de strävar efter att öka elevernas delaktighet genom att låta elever få välja aktiviteter under

ordnade former i slutet på vårterminen. Lärare ser då till att flera aktiviteter kan genomföras parallellt genom att skapa "olika rum i rummet" för att möta elevers olika intressen och behov. Detta bekräftas av intervjuer med elever. Det framgår emellertid också av elevintervjuer att elevernas synpunkter inte efterfrågas systematiskt och de uppger att möjligheten att påverka sker främst genom önskemål eller omröstningar, där majoritetens val styr. Det finns också skillnader i önskemål mellan flickor och pojkar, där vissa flickor upplever att pojkarnas intressen får större utrymme.

Lärares arbete med lektionsupplägg

Granskningen visar att undervisningen är förutsägbar, innehåller aktiviteter på olika nivåer och är strukturerad. Lärare ger elever stöd och erbjuder alternativ utifrån elevernas olika behov så att alla elever kan delta.

Lärare förmedlar information om lektionens mål, upplägg och innehåll på ett tydligt sätt. Av intervjuer med lärare och elever, inkommen dokumentation från huvudmannen samt Skolinspektionens lektionsobservationer framgår att skolan har en gemensam lektionsstruktur för hur lektioner inleds för att skapa tydlighet och ramar för elever. Lärare berättar i början av lektionen vilka aktiviteter elever ska utföra, hur de ska utföras och hur samarbetet mellan elever ska gå till. Elever uppger att de ofta vet i förväg vad de ska göra på lektionen eftersom lärare går igenom terminsplaneringen och informerar via veckobrev. Lärare berättar att de för att säkerställa att elever har förstått instruktionerna ställer kontrollfrågor och låter elever återge vad de ska göra. Lärare och elever berättar att elever ställer frågor om de inte förstår hur de ska göra och lärare ger vissa elever extra genomgångar, visuellt stöd, individuella instruktioner och alternativa sätt att utföra uppgifter på vid behov. Lärarna förklarar tydligt syftet med aktiviteterna och varför kunskaperna är viktiga. Under aktiviteten följer lärare elevernas genomförande och förtydligar eller ger stöd vid behov. Detta bekräftas av Skolinspektionens lektionsobservationer då en lärare i början av orienteringen samtalar med några elever som är på plats och går igenom hur kartorna är uppbyggda, visar hur de ska hållas och ger extra stöd till de elever som behöver hjälp att tolka kartan. När fler elever ansluter får de individuella genomgångar. Vidare beskriver elever att lektionerna ofta innehåller flera olika aktiviteter, exempelvis uppvärmning följt av aktiviteter, och att övergångarna mellan aktiviteterna oftast fungerar väl. Lärare uppger att eleverna vanligtvis samlas, får tydliga instruktioner och ges tid att förbereda sig inför nästa moment. För att skapa struktur på lektionerna och underlätta övergångarna anpassar lärare undervisningen utifrån aktivitet och elevgrupp genom exempelvis demonstrationer, vattenpauser och gemensamma återsamlingar.

Undervisningen innehåller aktiviteter med olika svårighetsnivåer så att alla elever får möjlighet att delta och utmanas. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att utgångspunkten är att undervisningen ska utformas så att alla elever ska kunna delta. Om en elev ändå har svårt att delta identifierar lärare möjliga hinder och genomför anpassningar av undervisningen eller individuella extra anpassningar som följs upp över tid för att öka elevens delaktighet. Lärare får information om elevernas förutsättningar genom mentorer och samarbete med elevhälsan. De lyfter utmaningar hos elever för att gemensamt analysera orsaker och hitta lösningar för hur undervisningen kan planeras för alla elever genom anpassat material, alternativa övningar, tydligare instruktioner eller stödinsatser. Lärare beskriver att de strävar efter att hitta lösningar som gör att eleverna kan vara aktiva, känna delaktighet och utveckla de motoriska färdigheter som undervisningen syftar till, ibland genom att göra på ett annat sätt. En lärare beskriver exempelvis att om en elev inte gillar en lek eller redskap så anpassar lärare undervisningen genom att erbjuda andra övningar som eleven i stället kan göra för att kunna delta aktivt. Elever berättar även att anpassningar görs genom att lärare erbjuder olika svårighetsnivåer, exempelvis svårare övningar i simning eller att de vid bollsporter kan delas in i två olika grupper utifrån nivå. Andra exempel framkommer under Skolinspektionens lektionsobservationer där läraren har förberett kartor med olika svårighetsgrader och tillgång till karttecken som stöd. Inför aktiviteten går lärare igenom kartorna med elever och uppmuntrar dem att välja lämplig svårighetsgrad. Även rektorn ger som exempel att dans kan vara svårt för vissa elever och att lärarna i stället ger eleverna möjlighet att spela in sina övningar digitalt.

Lärares arbete med förhållningssätt och bemötande

Granskningen visar att lärarna har fokus på lärandeprocessen snarare än enbart på resultat men att det saknas ett utvecklande klimat i undervisningen.

Lärare har planerat för att undervisningen ska ge elever möjligheter att uppleva rörelseglädje och utmaningar utifrån kännedom om elevernas förutsättningar. Lärare beskriver att undervisningen struktureras utifrån ett årshjul med olika arbetsområden som återkommer vid samma tidpunkt varje läsår. Årshjulet är utformat så att elever ges flera tillfällen att visa och utveckla sina förmågor över tid med en successiv progression. På så sätt får elever återkommande möjligheter att utveckla sina färdigheter och visa sin kunskapsutveckling från år till år. Det framgår av dokument som begärts in från huvudmannen att lärare planerar undervisningen så att den består av en variation av rörelseaktiviteter, friluftsliv och utevistelse.

Undervisningen präglas endast till viss del av ett utvecklande klimat där elever ges möjlighet att prova, öva och försöka igen. Av lärarintervjun framgår att lärare arbetar aktivt för att motivera elever att delta, prova nya aktiviteter och utveckla sina förmågor över tid. Lärare berättar att de medvetet arbetar för att stärka elevers självkänsla och att de har uppmärksammat att vissa flickor haft lägre självkänsla än pojkar och därför samarbetat nära med socialpedagogen för att stärka elevers tilltro till sin egen förmåga. Genom dialog med elever försöker lärare hjälpa elever att se att de kan lyckas, att stötta dem när de inte vågar delta och hitta anpassningar som skapar trygghet, så att elever vågar delta och utvecklas. Om en insats inte fungerar söker lärare andra vägar för att ge eleven möjlighet att lyckas. Lärarna framhåller att positiv återkoppling och uppmuntran är viktiga verktyg för att visa att elever blir sedda och för att stärka deras självkänsla och motivation. Lärare berättar att de betonar för elever att undervisningen inte handlar om tävling eller elitidrott. I stället uppmuntras elever att fokusera på sin egen utveckling och sina individuella mål. Vid en av Skolinspektionens lektionsobservationer förklarar exempelvis en lärare att eleverna successivt ska lära sig att orientera mer självständigt för att träna sina färdigheter, snarare än att bli bedömda eller jämförda med andra. Dock framkommer av elevintervjuer att klimatet i undervisningen skiljer sig åt mellan stadierna. Elever uppger att i årskurserna 7–9 uppmuntrar lärare eleverna att delta och eleverna peppar varandra. Av intervjuer med elever i årskurserna 4–6 framgår att det inte råder ett utvecklande klimat. Elever retar, trakasserar och skrattar åt varandra när elever ställer frågor eller gör fel. Det är oftast pojkar som retas, uppger eleverna. Elever uppger att det händer att elever därför inte vill delta i undervisningen eller inte vågar prova svårare uppgifter. Elever berättar att lärare försöker hjälpa elever och uppmuntrar dem att göra något under lektionen men om en elev fortfarande inte vill vara med får eleven frånvaro eller så säger lärare att om de inte genomför det läraren vill att de ska göra så blir de inte godkända. De beskriver att vissa elever lämnar lektionen vid konflikter eller avstår från att delta på grund av låg motivation eller bristande tilltro till sin egen förmåga.

Det skiljer sig åt mellan stadierna i vilken grad lärare ger eleverna individuell återkoppling och möjlighet att reflektera över sitt lärande. Lärarna berättar att de följer elevernas progression och dokumenterar bland annat närvaro och utveckling inom olika kunskapsområden. Lärare beskriver att de återkopplar löpande till elever om deras utveckling samt ger vägledning kring nästa steg i lärandet. Elevers reflektion kring det egna lärandet är någonting som lärarna behöver utveckla, beskriver de. Av intervjuer med elever framgår att elever i årskurserna 7–9 inte upplever att läraren ger någon regelbunden individuell återkoppling under lektionerna utan att de får återkoppling om sin kunskapsutveckling främst vid utvecklingssamtal och via lärplattformen. Flera elever uppger att de själva

behöver ta initiativ för att få veta hur de ligger till i ämnet och vad de behöver utveckla och att de sällan ges tillfälle att reflektera över sin egen kunskapsutveckling. Återkopplingen ges ofta till hela elevgruppen, exempelvis säger lärare "bra jobbat", medan individuell feedback förekommer mer sällan, uppger elever. Många elever nämner att de får konkreta råd i exempelvis simning, men många upplever att de inte regelbundet får tydlig information om sin progression och att de inte heller själva kan se att de har utvecklats mer än i vissa moment som exempelvis styrketräning. Elever i årskurserna 4–6 ger berättar att det skiljer mellan olika klasser ifall lärare ger dem individuell framåtsyftande återkoppling under lektioner eller inte, men att de får återkoppling under utvecklingssamtal. Elever berättar att i en årskurs har eleverna ett häfte i vilket de får skriva en reflektion över vad de ska förbättra.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 1

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Stärk arbetet med tillitsfulla relationer elever emellan för att ge goda förutsättningar för elevers delaktighet i ämnet idrott och hälsa.

Av skollagen framgår att barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem.¹ Vidare framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero.² Läroplanen anger att skolan ska främja förståelse, inlevelse, öppenhet och respekt för olikheter. Ingen får utsättas för diskriminering eller kränkande behandling, och sådana tendenser ska aktivt motverkas.³ Det framgår också av läroplanen att eleven ska mötas med respekt och skolan ska vara en social gemenskap som skapar trygghet, lust att lära och omsorg om elevens hälsa och utveckling. Varje elev har rätt att utvecklas och uppleva glädje i sina framsteg.⁴ Vidare framgår av läroplanen att alla som arbetar i skolan ska

¹ 4 Kap. 9 § första stycket skollagen.

² 5 kap. 3 § första stycket skollagen.

³ Lgr22 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Förståelse och medmänsklighet.

⁴ Lgr22 1. Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande.

bidra till jämställdhet, solidaritet och ett demokratiskt, normmedvetet förhållningssätt. Läraren ska förebygga diskriminering, utveckla regler tillsammans med eleverna och skapa goda förutsättningar för samspel och tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen.⁵ Skolans mål är att varje elev tar ansvar för sitt lärande och arbetsmiljön. Läraren ska ge eleverna reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll, låta dem pröva olika arbetssätt samt planera och utvärdera undervisningen tillsammans med dem.⁶

Motiveringen till utvecklingsområdet är att arbetet med att stärka positiva relationer mellan eleverna är otillräckligt, vilket minskar möjligheterna till samarbete, stödjande interaktioner och aktivt deltagande. Lärare låter ofta eleverna själva hantera konflikter och relationer och arbetar inte i tillräcklig utsträckning med att främja ett tryggt klimat. Lärare tar inte heller systematiskt reda på hur eleverna upplever undervisningen. Genom att vara lyhörda och skapa trygghet och gemenskap kan lärarna ge eleverna bättre förutsättningar att delta, utvecklas och lära.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger lärarna förutsättningar att stärka arbetet med den sociala tillgängligheten i undervisningen. Det bör ske genom att skapa tillitsfulla relationer mellan eleverna och främja elevers delaktighet i ämnet idrott och hälsa. Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten har material som kan användas för att utveckla arbetet.⁷

Utvecklingsområde 2

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete även behöver inledas inom följande område:

- Utveckla arbetet med att skapa ett utvecklande klimat i undervisningen för att stärka elevernas tilltro till sin förmåga att lära och utvecklas i ämnet idrott och hälsa.

Av läroplanen framgår att skolan ska bidra till elevernas harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för

⁵ Lgr 22 2.1 Normer och värden, Riktlinjer.

⁶ Lgr 22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.

⁷ [Så skapar du goda relationer till eleverna - Skolverket](#) (Hämtad 2026-09-24) [Relationellt klassrumsledarskap - Skolverket](#) (Hämtad 2026-09-24) [NPF och tillgänglig utbildning | Lärportalen | Skolverket](#) (Hämtad 2026-09-24) Stödmaterial för tillgänglig utbildning – Specialpedagogiska skolmyndigheten [Område 2 – Social lärmiljö](#) (Hämtad 2026-09-24)

skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former. Alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Läraren ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan, stimulera, handleda och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever som har svårigheter. Läraren ska vidare organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga samt upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt.⁸ Vidare framgår av kursplanen att undervisningen i ämnet idrott och hälsa ska vara utformad så att alla elever kontinuerligt kan delta i undervisningens aktiviteter och ge eleverna förutsättningar att kunna delta i andra rörelseaktiviteter i skolan. Den ska också bidra till att eleverna utvecklar en god kroppsuppfattning och tilltro till sin egen fysiska förmåga. I undervisningen ska eleverna få möta olika slags aktiviteter i varierande miljöer och sammanhang samt få möjlighet att utveckla sin samarbetsförmåga och respekt för andra.⁹

Motiveringen till utvecklingsområdet är att undervisningen präglas av ett klimat där elever inte vågar öva, utmana sig själva och utvecklas i sin egen takt. Det finns elever som inte vågar göra fel eller ställa frågor till lärare för att de kan bli retade av andra elever under lektionen och det finns elever som väljer att inte delta i vissa moment av rädsla att bli utskrattade av sina klasskamrater eller på grund av att de saknar tilltro till sin egen förmåga. Inte alla elever får löpande individanpassad återkoppling eller möjlighet att reflektera över sin egen progression. Genom att möta ett tillåtande och utvecklande klimat kan elever utveckla tilltro till sin egen förmåga och våga öva, pröva och utmana sig själva i sitt lärande.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger lärare förutsättningar att utveckla arbetet med ett utvecklande klimat för att stärka elevernas tilltro till sin förmåga att lära och utvecklas. Skolverket har

⁸ Lgr 22, 2.2 Kunskaper.

⁹ Lgr22, 5. Kursplaner, 5.4 Idrott och hälsa. Syfte.

material som kan användas i detta arbete.¹⁰ Även Skolforskningsinstitutets forskningsöversikt kan användas för att utveckla arbetet.¹¹

Rektorn skapar förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever

Inom denna frågeställning granskas rektorns arbete med att skapa förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever.

Kvalitetskriterierna är fokuserade på:

- Rektorns arbete med arbetsprocesser och samarbete
- Rektorns arbete med grundläggande principer för tillgänglighet

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn bedriver i flera delar ett arbete som skapar förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Rektorns arbete med arbetsprocesser och samarbete

Granskningen visar att rektorn till viss del bedriver ett arbete för att säkerställa en tillgänglig lärmiljö i ämnet idrott och hälsa, men att elevernas perspektiv inte ingår i uppföljningen. Rektorn skapar förutsättningar för samarbete mellan lärare och övrig personal för att skapa en tillgänglig lärmiljö.

Rektorn följer upp undervisningens tillgänglighet, identifierar hinder, genomför åtgärder och följer upp resultatet av insatserna, men involverar inte elevernas perspektiv i uppföljningen. Det framgår av intervju med rektorn att den nya skolan har byggts utifrån att den ska främja tillgänglighet. Skolan har också ett pågående utvecklingsarbete kring

¹⁰ [Regler och förväntningar på elever i undervisningen - Skolverket](#) (Hämtad 2026-09-24).

¹¹ [En tillgänglig lärmiljö för alla i ämnet idrott och hälsa | Skolforskningsinstitutet](#) (Hämtad 2026-09-24).

tillgängliga lärmiljöer i samarbete med Specialpedagogiska skolmyndigheten. Rektorn följer upp tillgängligheten i undervisningen genom samtal med förstelärare som ansvarar för det generella utvecklingsarbetet kring tillgängliga lärmiljöer och genom att lärare påtalar hinder. Rektorn följer också upp elevernas kunskapsresultat. Även kvalitetsdialoger med Specialpedagogiska skolmyndigheten och Skolverket har ingått i rektors uppföljning av undervisningen. Rektorn och lärare i idrott och hälsa uppger att lärarna inte har lyft några särskilda svårigheter kopplade till ämnet idrott och hälsa och att elevernas kunskapsresultat är goda. Hinder som rektorn ändå har uppmärksammat är exempelvis att lärare har svårt att räkna till i vissa grupper och att elevernas delaktighet har att göra med bemötande och relationsskapande. Vidare har rektorn identifierat att elever upplever otrygghet i omklädningsrummen eftersom det varit stora öppna rum. För att undanröja hinder har rektorn satt in åtgärder för att förbättra den pedagogiska och fysiska tillgängligheten i lärmiljön. Rektorn har exempelvis satt in extra personalresurser på lektionerna på mellanstadiet och i anslutning till omklädningsrummen. Vidare har omklädningsrummen byggts om så att det finns större möjlighet till avskildhet. Rektorn har även vidtagit åtgärder för att förbättra den sociala tillgängligheten genom att utvecklingsarbetet kring tillgängliga lärmiljöer detta läsår ska ha fokus på bemötande och relationsskapande. Av intervjuer med elever framgår dock att elevernas upplevelser av trygghet inte följts upp tillräckligt. Elever uppger att de upplever otrygghet till följd av ett otrevligt klimat där elever retas och bråkar med varandra under lektioner och att lärare inte alltid uppmärksammar det som sker. Flera elever berättar även att de känner sig otrygga i omklädningsrummen och att en vuxen sällan finns närvarande. Vidare berättar elever att de har en oro för att tryggheten inte heller kommer att förändras för att de får nya omklädningsrum.

Rektorn har skapat en organisation där lärare i ämnet idrott och hälsa kan samarbeta med varandra, lärare i andra ämnen och elevhälsan för att få stöd att undanröja hinder i lärmiljön. Av intervjuer med rektorn och lärare och av dokument som begärts in av huvudmannen framgår att lärare har avsatt tid för såväl regelbundna arbetslagsträffar som ämneslagsmöten. Lärare berättar att de samtalar och lyssnar på vad mentorer har att säga om elever för att veta hur de ska förhålla sig till elever när de kommer till lektionerna. Det kan exempelvis handla om elever som är i konflikt med varandra och att lärare därför behöver se över vilka elever som passar bättre eller sämre ihop. Vidare framgår av dokument som begärts in av huvudmannen att lärare regelbundet följer upp elevers deltagande i undervisningen och när en elev återkommande har ett begränsat deltagande diskuterar lärare vilka faktorer i lärmiljön som kan påverka situationen, exempelvis den sociala situationen, omklädningsmomentet, undervisningsmiljön eller elevens individuella förutsättningar. Utifrån

denna diskussion anpassas undervisningen och vid behov samverkar lärare med elevhälsan för att identifiera lämpliga stödinsatser.

Rektorns arbete med grundläggande principer för tillgänglighet

Granskningen visar att rektorn tydliggör en värdegrund som betonar alla elevers lika värde och ser olikheter som en resurs där målsättningen om full tillgänglighet hålls levande och fungerar som vägledning i det dagliga arbetet med idrott och hälsa.

Rektorn förmedlar en värdegrund som tydliggör att undervisningen i ämnet idrott och hälsa ska vara tillgänglig för alla elever. Av dokument som begärts in av huvudmannen samt intervjuer med rektorn och lärarna framgår att arbetet med tillgängliga lärmiljöer är en prioriterad del av skolans verksamhet och genomsyrar det dagliga arbetet. Rektorn beskriver att skolledningen är tydlig med att arbetet är prioriterat och har avsatt tid för samverkan och kollegialt lärande kring tillgänglig undervisning som leds av en särskild arbetsgrupp i vilken en av idrottslärarna ingår. Rektorn beskriver att de arbetar utifrån fyra fokusområden per läsår, där det aktuella fokusområdet är trygghet och gemenskap med särskild betoning på bemötande och relationsskapande. Enligt rektorn arbetar lärare i samtliga ämnen med dessa fokusområden. Vidare förmedlar rektorn ett inkluderande perspektiv vid beslut i enskilda elevärenden då rektorn värnar om målet att elever ska kunna delta i undervisningen i idrott och hälsa tillsammans med övriga elever, även om det ibland behövs tillfälliga särlösningar.

Identifierat utvecklingsområde

Utvecklingsområde 3

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Utveckla arbetsprocesserna för en tillgänglig lärmiljö i ämnet idrott och hälsa.

Av skollagen framgår att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen

utvecklas.¹² Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.¹³ Rektorn ansvarar också för att på skolenhetsnivå kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av personal och elever.¹⁴

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn inte inkluderar elevernas upplevelser i sin uppföljning av undervisningens tillgänglighet. De åtgärder som rektorn vidtar riskerar att inte fullt ut undanröja de hinder som finns för att göra undervisningen tillgänglig. Genom att införliva elevernas synpunkter på undervisningen i det systematiska kvalitetsarbetet får rektorn en klarare bild av vilka insatser som fungerar och vilka åtgärder som är adekvata.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn förbättrar det systematiska kvalitetsarbetet för att utveckla en tillgänglig lärmiljö. Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten har material som kan användas i utvecklingsarbetet.¹⁵

På Skolinspektionens vägnar

X Sevi Karoussi

X Malin Larsson

Föredragande

Signerat av: Sevi Karoussi

Beslutsfattare

Signerat av: Malin Larsson

I handläggningen av ärendet har även utredaren Roger Persson deltagit.

¹² 2 kap. 9 § första stycket skollagen.

¹³ 2 kap. 10 § första stycket skollagen.

¹⁴ Se 4 kap. 4 § skollagen.

¹⁵ [Skolans gemensamma elevhälsoarbete - Skolverket](#) (Hämtad 2026-09-24). [Systematiskt kvalitetsarbete - Skolverket](#) Hämtad (2026-09-24). [Att leda tillgänglighetsarbete](#) Specialpedagogiska skolmyndigheten (2026-09-24). [Rekommendationer om att leda tillgänglighetsarbete](#) Specialpedagogiska skolmyndigheten (Hämtad 2026-09-24).

Bilaga 1: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Persboskolan den 8 och 9 september. Besöket genomfördes av utredarna Sevi Karoussi och Roger Persson.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- Fyra lektionsobservationer
- Fyra gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med lärare
- En intervju med rektorn och biträdande rektorn
- Dokument som begärts in från huvudmannen

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

Under 2027 planerar Skolinspektionen att publicera en övergripande rapport. I rapporten redovisas de samlade iakttagelserna från den tematiska kvalitetsgranskningen.

Bilaga 2: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Granskningens syfte är att granska om undervisningen i idrott och hälsa, i grundskolans årkurs 4–9, är tillgänglig för alla elever, utifrån Skolinspektionens framtagna kvalitetskriterier.

Frågeställningar

1. I vilken utsträckning är undervisningen i idrott och hälsa utformad så att alla elever kan delta?
2. I vilken utsträckning skapar rektorn förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever?

Kvalitetskriterier

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Varje frågeställning bedöms i tre nivåer: i hög utsträckning, i flera delar och i låg utsträckning.

Frågeställning 1

I vilken utsträckning är undervisningen i idrott och hälsa utformad så att alla elever kan delta?

Kvalitetskriterium 1a Relationer

Det finns ett proaktivt arbete i undervisningen för att stärka tillitsfulla relationer både elever emellan och mellan elever och lärare, där respektfullhet och gemenskap är framträdande. Det innebär bland annat att läraren är lyhörd för elevernas perspektiv, bekräftar eleverna och exempelvis underlättar interaktioner mellan elever.

Kvalitetskriterium 1b Lektionsupplägg

Undervisningen är strukturerad och förutsägbar. Det innebär bland annat att läraren förmedlar information om lektionens upplägg och innehåll. Undervisningen innehåller olika aktiviteter, uppgifter på olika nivå och läraren ger stöd och erbjuder alternativ utifrån elevernas olika behov så att eleverna kan delta aktivt.

Kvalitetskriterium 1c Förhållningssätt och bemötande

Undervisningen präglas av ett utvecklande klimat så att elever vågar utmana sig själva och kan känna tilltro till sin förmåga. Undervisningen ger eleverna rika möjligheter att öva, pröva och utvecklas i sin egen takt. Undervisningen betonar lärandeprocessen och värderar utveckling högre än enbart resultat.

Frågeställning 2

I vilken utsträckning skapar rektorn förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever?

Kvalitetskriterium 2a Arbetsprocess

Rektorn leder ett medvetet och systematiskt arbete för att främja en tillgänglig lärmiljö i ämnet idrott och hälsa. Rektorn ser till att adekvata åtgärder vidtas för att undanröja identifierade hinder för en tillgänglig lärmiljö. Rektorn skapar förutsättningar för att samarbete mellan lärare och övrig personal sker kontinuerligt i syfte att tillgängliggöra undervisningen i idrott och hälsa.

Kvalitetskriterium 2b Grundläggande principer

Rektorn förmedlar en grundläggande princip som bygger på alla elevers lika värde där olikheter ses som en tillgång och resurs i ämnet idrott och hälsa. Målsättningen om full tillgänglighet är en levande fråga i skolan och fungerar som vägledning för ämnet idrott och hälsa i det dagliga arbetet.

Bilaga 3: Författningsstöd

Skolinspektionens granskning ska avse den granskade verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.¹⁶

Enligt 1 kap. 4 § skollagen (2010:800) syftar utbildningen inom skolväsendet till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.¹⁷ I förarbetena till bestämmelsen framgår bland annat följande. Sverige har internationella förpliktelser när det gäller de mänskliga rättigheterna som bör vara vägledande för och genomsyra hela skolväsendet. I första hand ligger ansvaret för att de mänskliga rättigheterna respekteras och tillgodoses på varje stats regering men även de statliga och kommunala förvaltningarna har ett ansvar. Detta innebär att den svenska skollagstiftningen och verksamheten inom skolväsendet ska överensstämma med Sveriges förpliktelser enligt dessa överenskommelser. Tillägget om de mänskliga rättigheterna som nämns i bestämmelsen betonar detta.¹⁸

Det pedagogiska arbetet vid en förskole- eller skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorerna ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.¹⁹

Rektorerna beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.²⁰

Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika betygskriterier eller

¹⁶ 26 kap. 20 § skollagen.

¹⁷ 1 kap. 4 § skollagen.

¹⁸ Prop. 2009/10:165 s 221.

¹⁹ 2 kap. 9 § första stycket skollagen.

²⁰ 2 kap. 10 § första stycket skollagen.

kriterier för bedömning av kunskaper som gäller, ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.²¹

Rektorn ansvarar också för att på skolenhetsnivå kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av personal och elever.²²

Barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem.²³

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero.²⁴

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.²⁵

Skolväsendet vilar på demokratins grund. Skollagen slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna, för de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på och för att lagar och andra föreskrifter som gäller i samhället ska följas. Skolan ska gestalta och förmedla de värden och rättigheter som uttrycks i Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Utbildningen ska utgå från vad som bedöms vara barnets bästa och eleverna ska få kännedom om sina rättigheter.²⁶

Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Utbildningen ska präglas av öppenhet och respekt för människors olikheter. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering som har samband med kön,

²¹ 3 kap. 2 § första och andra stycket skollagen.

²² 4 kap. 4 § skollagen.

²³ 4 kap. 9 § första stycket skollagen.

²⁴ 5 kap. 3 § första stycket skollagen.

²⁵ 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

²⁶ Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22) 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden.

etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas.²⁷

Eleven ska i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Omsorg om den enskilda elevens hälsa, välbefinnande och utveckling ska prägla verksamheten. Varje elev har rätt att i skolan få utvecklas, känna växandets glädje och få erfara den tillfredsställelse som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter.²⁸

Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella målen. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Det finns också olika vägar att nå målet. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla.²⁹

Alla som arbetar i skolan ska i sin verksamhet bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor, i sin verksamhet bidra till att eleverna interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet, visa respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt. Läraren ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling, tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen.³⁰

Skolan ska bidra till elevernas harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former. Alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för

²⁷ Lgr22 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Förståelse och medmänsklighet.

²⁸ Lgr22 1. Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande.

²⁹ Lgr22, 1 En likvärdig utbildning.

³⁰ Lgr 22 2.1 Normer och värden, Riktlinjer.

utveckling och lärande. Läraren ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan, stimulera, handleda och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever som har svårigheter. Läraren ska vidare organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga samt upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt.³¹

Skolans mål är att varje elev genom egen ansträngning och delaktighet, utifrån sina förutsättningar, tar ansvar för sitt lärande och för att bidra till en god arbetsmiljö. Läraren ska vidare svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad, svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer och tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.³²

Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn bland annat det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen och inom givna ramar ett särskilt ansvar för bland annat följande. Att alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning. Att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver. Att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen. Att skolpersonalen får kännedom om de internationella överenskommelser som Sverige har förbundit sig att beakta i utbildningen.³³

Undervisningen i ämnet idrott och hälsa ska syfta till att eleverna utvecklar allsidiga rörelseförmågor och intresse för att vara fysiskt aktiva och vistas i naturen. Eleverna ska genom undervisningen ges förutsättningar att utveckla goda levnadsvanor i syfte att kunna påverka sin hälsa genom livet. Undervisningen ska vara utformad så att alla elever kontinuerligt kan delta i undervisningens aktiviteter och ge eleverna förutsättningar att kunna

³¹ Lgr 22, 2.2 Kunskaper.

³² Lgr 22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.

³³ Lgr22, 2.8 Rektors ansvar.

delta i andra rörelseaktiviteter i skolan. Den ska också bidra till att eleverna utvecklar en god kroppsuppfattning och tilltro till sin egen fysiska förmåga. I undervisningen ska eleverna få möta olika slags aktiviteter i varierande miljöer och sammanhang samt få möjlighet att utveckla sin samarbetsförmåga och respekt för andra.³⁴

Sveriges internationella förpliktelser när det gäller de mänskliga rättigheterna bör vara vägledande för och genomsyra hela skolväsendet. Den svenska skollagstiftningen och verksamheten inom skolväsendet ska överensstämma med Sveriges förpliktelser enligt dessa överenskommelser. Detta betonas i 1 kap. 4 § skollagen.³⁵ Sådana förpliktelser finns bl.a. i Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen), som gjorts till svensk lag genom lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. Enligt barnkonventionen har alla barn rätt till utbildning (artikel 28). Rättigheterna enligt barnkonventionen ska tillförsäkras varje barn, utan åtskillnad av något slag och oavsett exempelvis barnets kön eller funktionsnedsättning (artikel 2).

Sverige har ratificerat Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.³⁶ Enligt artikel 24 måste konventionsstaterna säkerställa att de förverkligar rätten till utbildning för personer med funktionsnedsättning i ett inkluderande utbildningssystem. I den allmänna kommentaren till artikel 24 anges bl. a. att inkluderande utbildning är en grundläggande mänsklig rättighet för alla elever. Vidare framgår att inkluderande utbildning är resultatet av en pågående process där aktörerna åtagit sig att arbeta proaktivt med att undanröja hinder som motverkar rätten till utbildning. Inkluderande utbildning förutsätter vidare förändringar i kultur, politik och praktik som tillgodoser möjligheten för ordinarie skolor att på ett effektivt sätt inkludera alla studerande.³⁷

³⁴ Lgr22, 5. Kursplaner, 5.4 Idrott och hälsa. Syfte.

³⁵ Prop. 2009/10:165 s 221.

³⁶ Sveriges internationella överenskommelser, SÖ 2008:26.

³⁷ Allmän kommentar nr 4 om rätten till inkluderande utbildning, punkt 10. Myndigheten för delaktighet, 2017.